

Ləkaləkətə ŋga Bulusə ka Titusə

¹ Wiinə ləkaləkətə ca dzə ka hə Titusə, daciiki Bulusə. Ma nya, əndə slənə ŋga Əntanƒə nə nyi, masləkee əndə ŋga Yeesu *Aləmasiihu əsə. Ci sləkee ka nyi kaa nya dzəgunətə ka matadə ənji ŋga Əntanƒə. Ma dzəgunənəkəya, kaa təya vii goonƒa ka ci, təya shii goonƒaanə makə sətə ca dzə da ndzaanə camə. *

² Ətsə patə əsa, kaa təya ka nə ŋga upaanə də əpinə ətə pooshi ka uudənə. Ma əpiitsa, daga ŋukə ŋukə dʒii Əntanƒə aləkawaləkii ka ənja. Ma ca, paa ci ka jirakənə.

³ Makə mbu'i uusəratə lagi ci, kə ŋgiragi ci wabənə ŋga əpinəkii daci ənji waazanə. Ma nyi əsə, kə ba'acii Əntanƒə Maluu gaamə ka nyi, kaa nya waaza ka ənja. †

⁴ Agi nəhəpaanə nə nyi tə hə Titusə. Ma ha, kə ndzaa hə makə tantanyitə uuzənaaki ka rəgwa ŋga vii goonƒa gaamə, amə patə. Wa Əntanƒə Dəsənaamə da i Yeesu Aləmasiihu Maluu gaamə a dfa ka hə pwapoonə, təya vii ka hə ndzaanə jamə. ‡

Slənə ŋga Titusə agyanə hanyinə ŋga Karita

⁵ Ma unee nyi ka hə agyanə hanyinə ŋga Karita, kaa ha hadatəgi də sətə mbəɸaanə; kaa

* **1:1 1.1** masləkee ənda: 1 Tim. 2.7. **1:2 1.2** 1 Piita 1.3-5; Gal. 3.6,17-18. † **1:3 1.3** 3.4; uusəratə lagi ci: 1 Tim. 2.6. ‡ **1:4 1.4** Titusə: 2 Koor. 2.13; uuzənaaki: 1 Tim. 1.2.

ha taadæcii matakəŋwanyinə asəkə taa ŋgutə vəranə, makə sətə bii nyi ka hə.

⁶ Ma matakəŋwanə, kə dəbee ca ndzaanə ka əndətə pooshi ənji ka idəpaa uushi ashikii. Da minə rəŋwə dyanə ndzaanəkii. Manjeevənaakii əsa, wa təya ndzaanə ka ənji nə'unə tə Yeesu; ga ənjə a idəpaa tə tii ka rəgwa ŋga 'waslyakəənə, taa ka rəgwa ŋga purətə haŋkalaanə.

⁷ Makə dīi matakəŋwanə ka kadala ŋga əntaŋfə, kə dəbee ca ndzaanə yadə idəpaa uushi ashikii. Ga ca dūunətə naakii na; ga ca ndzaa ka rəŋutəsəka; ga ca kapaa nəkii ka sa ənvwa; ga ca ndzaa ka əndətə ci ədzəməkii a əbu pii pii; ga ca ndzaa ka əndə suuna gəna.

⁸ Amma, ma dəbee ndzaanəkəya, əndə luu mu'uminə gakii asii, maŋga'ə ənda, əndə ətsətə naakii na, əndə gooŋga, malaaba ənda, madzalə ənda.

⁹ Kə dəbee ca kəsəpaa mahoola wabəənə də bəra'itə cii, makə sətə dzəgunətə ənji ka ci. Də ha'ə mbeenəkii ka dzəgunətə gooŋgaanə ka ənji ŋga'ə, ca vii ka tii ŋgeerənə kaa təya nə'utə. Də ha'ə əsə mbeenəkii ka dzalə tə ənji dāada mabizhinə.

¹⁰ Acii tə'i purətə haŋkaliinə bəzəkii agi ənji nə'unə. Ma palee, agi *Yahudiinə. Ma təya, agi gəөгətənə nə tii wabənə zabə haha'ə ka gəəpənə də hara ənja.

¹¹ Ma dəbee, wa ənjə a pa'ətə ka tii ma, kaa təya ndzaa kəfa'ə. Acii, ma təya, agi dzəgunənə

1:5 1.5 Slənə 14.23. **1:6** 1.6-9 1 Tim. 3.2-7; 1 Piita 5.1-4. **1:9**
1.9 2.1; 1 Tim. 1.10. **1:10** 1.10-16 3.9-11; 1 Tim. 1.3-7. **1:10**
1.10 1 Tim. 1.6.

nə tii sətə madəbəmə. Ma nə tii ka danə ha'ə, kaa təya upaa rəgwa nga gəəpə də uushi'inə nga ənja. Də ha'ə nə tii ka nʊsləginə də patənə nga ənji nə'unə ka hara yinyinə.

¹² Tə'i əndə'i əndə də Karita maa, kə nyihə ənji Karita tə ci makə *anabi. Kə bii ci də naakii nə oo'i, "Ma ənji Karita, majirakənə nə tii ka shəḅə. Bwayakii nə tii makə sə nga bilinə. Manya'inə nə tii, bwanʁariinə əsə."

¹³ Ma ətsə kamə, goonʁa wabi əndəta. Aciikii, ma danəkwa, ndzaawu iza'u anə ənjitsə də dzalənə, kaa təya ndzaanə də rəgwakii agi nə'unə tə Yeesu.

¹⁴ Waatoo, ga təya ka nətii ka wabənə ətə ci Yahudiinə a gəəgətə. Ga təya nə'u bariyanyinə nga ənjitə ca kaaree ka goonʁaanə.

¹⁵ Taa nʁutə uushi patə, camə ka macamə ənja. Amma, ma ka ma'ajjijinə ənja, kə kaaree tii ka nə'u goonʁaanə, pooshi macamə uushi ka tii shəḅə. Kə dagi hanʁalatii da moodəfətii ajjijinə.

¹⁶ Ma təya, agi banə nə tii oo'i, kə shii tii tə əntaḅfə. Amma agi baariinə nə slənətii oo'i, mashiimə tii tə ci. Ma'ajjijinəkii nə tii, purətə hanʁaliinə nə tii, paa tii ka mbeenə ka slənətə taa nʁutə nʁunyi slənənyinə.

2

Nunyi dzəgunənə

1:11 1.11 1 Tim. 6.5; 2 Tim. 3.6. **1:13 1.13** 2 Tim. 4.2. **1:14**
1.14 3.9; 1 Tim. 1.14. **1:15 1.15** 1 Tim. 1.5; Mat. 15.11; Rooma
 14.14,20. **1:16 1.16** 2 Tim. 3.5; 1 Yooh. 2.4.

¹ Amma, ma ha, dzəgunətə ka ənji tə goonğaənə makə sətə dibə.

² Ma dʌnəkwa, bawə ka masariinə, ga təya kapaa natii nə ka taa ŋgutə suuna, wa təya ndzaanə da ayinatii, təya ətsətə natii na, təya ndzaanə də rəgwakii agi nə'unə tə Yeesu, təya uudə tə hara ənja, təya ndzaanə ka ənji ədzəmə əsə.

³ Ma iirə makinə əsa, wa təya ndzaanə malaabakii ka rəgwa ŋga slənatii. Ga təya pədfəhiinə. Ga təya kapaa natii nə ka sa ənvwa. Wa təya dzəgunə ŋunyi uushi ka harii makinə ətə ma'ə ma'iirəmə.

⁴ Waatoo, təya baarii ka tii makə sətə uudənətii ŋguyirənatii da manjeevənatii.

⁵ Təya ətsətə natii na, təya ndzaanə tsəslə ashii ŋguyirənatii, təya dʌadʌ slənə ŋga makinə ŋga'ə, təya dʌ ŋga'aanə, təya muu aaya ka ŋguyirənatii. Ma ətsə patə, acii ga ənjə a ushapaa wabənə ŋga Əntanfə.

⁶ Ma daguyinə əsa, bawə ka tii, a ətsətə tii natii na.

⁷ Ma hə də naaku na, ndzaawu ka sə ŋga dzəgunənə ka tii, taa agi ŋgutə uushi patə, ha dʌ ŋunyi sləna. Wa dzəgunənaaku a ndzaanə də goonğa, də haŋkala əsə.

⁸ Ma sətə cii kwa ba agi dzəgunənəkəya, wa ca ndzaanə də rəgwakii yadə idəpaa uushi agikii. Ma ətsə ha'ə, ka dʌvə ayinə ka ənji

2:1 2.1-9 Af. 5.21-6.9. **2:1 2.1** 1 Tim. 1.10. **2:2 2.2** 1 Koor. 13.13. **2:3 2.3** 1 Tim. 3.11; 1 Piita 3.1-5. **2:5 2.5** Af. 5.22-24. **2:6 2.6** 1 Yooh. 2.14. **2:7 2.7** 1 Tim. 4.12; Fil. 3.17.

daawaanə gaamə, pa təya mbee ka wabəneə bwayakii aashaamə taa ka ngutə rəgwa patə.

⁹ Ka maviinə əsa, bawə ka tii, a banee tii ka nətii akəŋwacii slanjiinətii. Təya dfaada sətə ca kadeesəkə ka tii taa agi ngutə uushi patə. Ga təya dfaada mabizhinə,

¹⁰ ga təya hərə taa mi nga slanjiinətii. Amma, ma dəbee, wa təya ndzaanə mahoolakii agi sətə ci təya dfa taa guci patə. Ma ətsə patə, kaa dzəgunənə agyanə Əntanfə Maluu gaamə a ndzaanə da məghərəvənə taa agi mi patə.

Da pwapoonə nga Əntanfə ka ənja

¹¹ Ma ngiragi Əntanfə pwapoonaakii, ka luupaanə də patənə nga ənja.

¹² Agi dzalənə nə pwapoonəkii taamə, kaama kagi bwaya bwayaanə da suuna nga ginə nga duuniya, ama ətsətə naamə nə agi zamanana, ama ndzaanə də rəgwakii, ama ngwalə tə Əntanfə.

¹³ Ka danə naamə ha'ə, kaama gəra də uusərə nga upaa barəkaanə ətə caama ka də na. Ma uusərakəya, ka jigaginə nə Əntanfə gaamə, Əndə məghərəvənə, waatoo Yeesu Aləmasiihu Maluu gaamə.

¹⁴ Ma ca, kə vigi ci naakii nə ka putə gaamə kaa ca pərapaa taamə acii patənə nga 'waslyakəənə, ca laabagi taamə ka ci saakii, kaama ndzaanə ka

2:8 2.8 1 Piita 2.15. **2:9 2.9-10** 1 Tim. 6.1-2. **2:10 2.10** 3.4.
2:12 2.12 Af. 1.4; 1 Yooh. 2.16. **2:13 2.13** 1 Koor. 1.7; 1 Tees. 1.10.

ənjaakii, ama kavə naamə nə ka dfa ɲunyi sləna.

¹⁵ Ha'ə dzəgunənəku ka ənja, ha wabə ka tii, ha dzalə tə tii əsə. Waazawə ka tii də baawədaaku. Ga ha kapaa rəgwa ka taa wu a bərapaa tə hə şaŋə.

3

Ndzaanə ɲga ənji nə'unə agi duuniya

¹ Ma danəkwa, buurətə ka ənji nə'unə oo'i, a banee tii ka nətii akəɲwacii meeminə da gayinə, təya gadfee ka tii. Wa təya əgəgi ɲutii ka dfa taa ɲgutə ɲunyi sləna.

² Ga təya wabə bwayakii taa ashi wu. Ga təya mbəəzə da ənji əsə. Wa təya ndzaanə ka ənji haɲkala, təya dfa waawa'anə ka patənə ɲga ənji taa guci patə.

³ Aci aməkii maa, ma ɲga ɲuka, agi ghatə shiinə njaamə, purətə haɲkaliinə njaamə, maza-kii əsə. Kə shi suuna da moo uushi'inə kama kama a zhi'wee kaamə ka maviinə. Kə njaamə a dfa bwaya bwayaanə da sərəha. Sə ɲga bərapaanə njaamə. Kə njaamə a bərashi ahadaamə əsə.

⁴ Amma patə da ha'ə, kə baarii Əntaŋfə Maluu gaamə ɲga'əənaakii da uudənaakii.

⁵ Kə luupaa ci taamə. Ma dɲii ci ha'ə, əntaa slənənə slənyaamə də rəgwakii; aa'a, amma təgunuunə gaamə nee ci. Də iitə luupaa ci

2:14 2.14 3.14; Shig. 19.5; Əzaki. 11.20; Gal. 1.4; Af. 2.10; 1 Tim. 2.6; Ibər. 13.12; 1 Piita 2.9; 1 Yooh. 3.16. **3:1 3.1** Rooma 13.1-7; 1 Piita 1.13-17. **3:3 3.3** 1 Koor. 6.11; Af. 5.8. **3:4 3.4** 1.3; 2.10-11; 1 Tim. 1.1; 2.3; 4.10; Tit. 3.6.

taamə saŋa? Də yibəginaakii taamə upaa amə kura poonə taamə, waatoo, kə ənətəgi Malaaba Ma'yanə daamə ka kura kuraanə.

⁶ Ma Ma'yanəkəya, kə vii Əntaŋfə kaamə bahə uushi daciai Yeesu Aləmasiihu Maluu gaamə. *

⁷ Ma đii ci ha'ə, kaa ca shii đeeginə kaamə ka ənji gooŋga də pwapoonaakii, kaama ka də nə ka upaa əpinə ətə pooshi ka uudənə.

⁸ Ma wabəətsa, tantanyinə.

Ma uushi'iitsa, kə mwayi nyi ha dzəgunətə ka ənji iza iza'u, kaa ənji nə'unə tə Əntaŋfə a ciŋə agi đa ŋunyi sləna. Ma uushi'iitsa, ŋga'ə, ka tsakənə tə ənja.

⁹ Amma, ma wabə uura mabiinə, da haala ŋga ləmə ŋga dzədzəshi'inə, da mbəza, da đaadə mabizhinə agyanə bariya ŋga Yahudiinə, ga ha luuvə. Ma ətsə patə, zabə, pooshi bwatyakii.

¹⁰ Ma ənjitə ca kira təkəshinə patə, dzaluu tə tii. Madə kə jalə hə tə tii ha'ə kə đii bəra'i, pooshi tii fii, ŋgərəgi naaku nə tsəŋə ahadatii.

¹¹ Kə shii hə, ma tsarə ŋga ənjitsa, kə saawii, agi đa 'waslyakəənə nə tii. Ətsə ha'ə ca baarii oo'i, tii satii ca anə natii na.

Muudinə ŋga wabənə

¹² Yoo, maa kə sləkee nyi ka Arətima taa ka Tikikusə aabiiku, đawə gazhi'waanə ŋga shine

3:5 3.5 Yooh. 3.5; Rooma 6.4; Af. 2.8-9; 5.26; 2 Tim. 1.9; 1 Piita 1.3. * **3:6 3.6** Rooma 8.9-16; 1 Koor. 6.11; Gal. 5.25; Maluu: 2.13; Fil. 3.20; 2 Tim. 1.10; Tit. 3.4; 2 Piita 1.11; 1 Yooh. 4.14. **3:7 3.7** Rooma 3.24. **3:9 3.9-11** 1.10-16. **3:9 3.9** 1.14; 1 Tim. 1.4. **3:10 3.10** Mat. 18.15-17.

pii aabiiki aa Nikapulisə, makə d̄ii ci davə d̄ii nyi aniya nga kya vyanə. †

¹³ Ma Zinasə, waatoo maləmə nga bariya, da Apoolasə, d̄awə hiima nga tsakənə tə tii ka dzəginatii oogə, acii ga təya ətee taa ka mi. ‡

¹⁴ Ma ənji gaamə natii, wa təya kavə nətii ka da ŋunyi sləna də gazhi'waanə, təya tsakə tə maaghiinə. Mad̄a kə d̄ii tii ha'ə, paa tii ka ndzaanə ka mazaḃə ənja.

¹⁵ Patənə nga ənjinə d̄ii inə ganə, kə nəhəpaa tii tə hə. Nəhəpaa tə kadashinyinə geenə, ənji nə'unə. Wa Əntar̄fə a d̄a koonə pwapoonə, unə patə.

† **3:12 3.12** Tikikusə: Kwal. 4.7-8. ‡ **3:13 3.13** Apoolasə: 1 Koor. 1.12. **3:14 3.14** 2.14; 2 Koor. 8.8-9; Gal. 5.22; Af. 4.28; Kwal. 1.10.

Gude: Kura Aləkawalə nga Əntənfə
Gude: Kura Aləkawalə nga Əntənfə New Testament

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gude

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files
dated 2 May 2025

56396c70-45d3-5118-be46-8c4c3fec34f1